Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

zo 14. januára 2016*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Smernica 92/43/EHS — Článok 6 ods. 2 až 4 — Zaradenie lokality do zoznamu lokalít európskeho významu po povolení projektu, ale pred začatím s jeho realizáciou — Preskúmanie projektu po zaradení lokality do uvedeného zoznamu — Požiadavky týkajúce sa tohto preskúmania — Dôsledky dokončenia projektu na voľbu alternatívnych riešení“

Vo veci C-399/14,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd, Nemecko) zo 6. marca 2014 a doručený Súdnemu dvoru 18. augusta 2014, ktorý súvisí s konaním:

Grüne Liga Sachsen eV a i.

proti

Freistaat Sachsen,

za účasti:

Landeshauptstadt Dresden,

Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda druhej komory M. Ilešič, vykonávajúci funkciu predsedu tretej komory, sudcovia C. Toader (spravodajkyňa), E. Jarašiūnas,

generálna advokátka: E. Sharpston,

tajomník: M. Aleksejev, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 17. júna 2015,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Grüne Liga Sachsen eV a i., v zastúpení: M. Gellermann, Rechtsanwalt,

— Freistaat Sachsen, v zastúpení: F. Fellenberg, Rechtsanwalt,

* Jazyk konania: nemčina.

— česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, splnomocnený zástupca,

— Európska komisia, v zastúpení: C. Hermes a G. Wilms, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 24. septembra 2015,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 6 ods. 2 až 4 smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, s. 7; Mim. vyd. 15/002, s. 102, ďalej len „smernica o biotopoch“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi združením Grüne Liga Sachsen eV (ďalej len „Grüne Liga Sachsen“) a i. a Freistaat Sachsen (Spolková krajina Sasko) vo veci rozhodnutia o schválení plánu, ktoré prijali orgány tejto spolkovej krajiny na účely výstavby mosta ponad rieku Labe v Drážďanoch (Nemecko).

Právny rámec

Právo Únie

3 Prvé odôvodnenie smernice o biotopoch stanovuje:

„… udržanie, ochrana a zlepšenie kvality životného prostredia, vrátane ochrany prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín, je dôležitým cieľom všeobecného záujmu, ktorý sleduje spoločenstvo, ako je uvedené v článku [191 ZFEÚ]“.

4 Tretie odôvodnenie tejto smernice znie:

„… hlavným cieľom tejto smernice je podpora udržiavania biologickej rôznorodosti, berúc do úvahy hospodárske, spoločenské, kultúrne a regionálne požiadavky, táto smernica prispieva k všeobecnému cieľu udržateľného rozvoja; … udržiavanie takejto biologickej rôznorodosti môže v určitých prípadoch vyžadovať udržiavanie alebo podporu ľudských činností“.

5 Článok 1 smernice o biotopoch stanovuje:

„Na účely tejto smernice:

…

k) *lokalita s európskym významom* [ďalej len ‚LEV‘] znamená lokalitu, ktorá v biogeografickom regióne alebo regiónoch, ku ktorým patrí, prispieva výrazne k udržiavaniu alebo obnoveniu priaznivého stavu ochrany typu prirodzeného biotopu uvedeného v prílohe I alebo druhov uvedených v prílohe II a môže tiež značne prispieť ku koherencii ekologickej sústavy Natura 2000, uvedenej v článku 3, a/alebo významne prispieva k zachovaniu biologickej rôznorodosti v rámci príslušného biogeografického regiónu alebo regiónov.

…

l) *osobitné chránené územie* znamená [LEV], označenú členskými štátmi štatutárnym, administratívnym a/alebo zmluvným aktom, kde sa uplatňujú ochranné opatrenia potrebné na zachovanie alebo obnovu prirodzených biotopov a/alebo populácií druhov, pre ktoré je lokalita vymedzená, v priaznivom stave ochrany;

…“

6 Článok 3 ods. 1 uvedenej smernice stanovuje:

„Vytvorí sa súvislá európska ekologická sústava osobitných chránených území pod názvom Natura 2000. Táto sústava, pozostávajúca z lokalít, v ktorých sa vyskytujú typy prirodzených biotopov uvedených v prílohe I a prirodzené biotopy druhov uvedené v prílohe II, umožní udržanie typov prirodzených biotopov a biotopov druhov a v prípade potreby obnovenie priaznivého stavu ochrany v ich prirodzenom rozsahu.

…“

7 Článok 4 ods. 1 prvý pododsek smernice o biotopoch stanovuje, že každý členský štát navrhne zoznam lokalít uvedených v tomto ustanovení na základe kritérií stanovených v prílohe III tejto smernice (etapa 1) a príslušných vedeckých informácií.

8 Podľa článku 4 ods. 1 druhého pododseku uvedenej smernice musí byť zoznam navrhovaných lokalít predložený Európskej komisii do troch rokov od oznámenia tej istej smernice, spolu s informáciami o každej lokalite.

9 Podľa článku 4 ods. 2 smernice o biotopoch zriadi Komisia po dohode s každým členským štátom návrh zoznamu LEV, navrhnutých členskými štátmi, uvádzajúci tie lokality, v ktorých sa vyskytuje jeden alebo viac typov prioritných prirodzených biotopov alebo prioritných druhov.

10 Článok 4 ods. 5 smernice o biotopoch znie:

„Len čo je lokalita zaradená do zoznamu podľa tretieho pododseku odseku 2, podlieha článku 6 ods. 2 ods. 3 a ods. 4.“

11 Článok 6 tejto smernice stanovuje:

„1. Pre osobitne chránené územia vytvoria členské štáty potrebné ochranné opatrenia obsahujúce v prípade potreby príslušné plány riadenia, osobitne navrhnuté pre dané lokality alebo začlenené do ďalších plánov rozvoja, a primerané štatutárne, administratívne alebo zmluvné opatrenia, ktoré zodpovedajú ekologickým požiadavkám typov prirodzených biotopov uvedených v prílohe I a druhov uvedených v prílohe II, vyskytujúcich sa v týchto lokalitách.

2. Členské štáty podniknú primerané kroky [prijmú primerané opatrenia – *neoficiálny preklad*], aby sa na osobitne chránených územiach predišlo poškodeniu prirodzených biotopov a biotopov druhov, ako aj rušeniu druhov, pre ktoré boli územia označené za chránené, pokiaľ by takéto rušenie bolo podstatné vo vzťahu k cieľom tejto smernice.

3. Akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou lokality alebo nie je potrebný pre ňu, ale môže pravdepodobne významne ovplyvniť túto lokalitu, či už samotne, alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi, podlieha primeranému odhadu jeho dosahov na danú lokalitu z hľadiska cieľov ochrany lokality. Na základe výsledkov zhodnotenia dosahov na lokalitu a podľa ustanovení odseku 4 príslušné vnútroštátne orgány súhlasia s plánom alebo projektom iba po presvedčení sa, že nepriaznivo neovplyvní integritu príslušnej lokality, a v prípade potreby po získaní stanoviska verejnosti.

4. Ak sa aj napriek negatívnemu odhadu dosahov na lokalitu a pri neexistencii alternatívnych riešení plán alebo projekt musí realizovať z dôvodov vyššieho verejného záujmu, vrátane záujmov sociálnej a ekonomickej povahy, členský štát prijme všetky kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, že celková koherencia sústavy Natura 2000 bude ochránená. O prijatých kompenzačných opatreniach informuje Komisiu.

Ak sa v príslušnej lokalite vyskytuje prioritný biotop a/alebo prioritný druh, jediné dôvody, ktoré môžu prichádzať do úvahy, sú tie, ktoré sa týkajú zdravia alebo bezpečnosti ľudí [zdravia ľudí alebo verejnej bezpečnosti – *neoficiálny* preklad], priaznivých dôsledkov primárneho významu na životné prostredie alebo tiež stanoviska Komisie k ďalším nevyhnutným dôvodom vyššieho verejného záujmu [alebo tiež ďalších naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu po tom, čo Komisia prijala stanovisko – *neoficiálny preklad*].“

Nemecké právo

12 § 80 správneho poriadku (Verwaltungsgerichtsordnung) stanovuje:

„1. Námietka a žaloba o neplatnosť majú odkladný účinok. …

2. Odkladný účinok nemajú iba

…

3. v iných prípadoch, ktoré stanovuje spolkový zákon alebo v prípade regionálneho práva regionálny zákon…

…

5. Súd konajúci vo veci samej môže na návrh nariadiť úplný alebo čiastočný odkladný účinok v prípadoch uvedených v odseku 2 bodoch 1 až 3…

…“

13 § 39 zákona Spolkovej krajiny Sasko o cestách (Sächsisches Straßengesetz), nazvaný „Schvaľovanie plánu“, vo svojom odseku 10 stanovuje:

„Žaloba podaná proti rozhodnutiu o schválení plánu… nemá odkladný účinok.“

14 § 22b ods. 1 až 3 zákona Spolkovej krajiny Sasko o ochrane prírody (Sächsisches Naturschutzgesetz) v znení z 11. októbra 1994, ktorým sa preberá článok 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch, v podstate stanovuje, že pred každým schválením alebo uskutočnením projektu je potrebné vykonať primerané posúdenie jeho vplyvov na LEV alebo európske lokality ochrany vtáctva z hľadiska cieľov zachovania týchto lokalít. Ak z posúdenia vplyvov na lokalitu uvedenú v § 1 prvej vete tohto zákona vyplýva, že projekt môže nepriaznivo ovplyvniť túto lokalitu v jej základných prvkoch, ktoré sú potrebné na splnenie cieľov zachovania alebo ochrany, projekt sa zakáže. Naproti tomu takýto projekt možno povoliť alebo uskutočniť iba v prípade, že je nevyhnutný z naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu vrátane dôvodov spoločenskej alebo ekonomickej povahy, a v prípade, že neexistuje iné uspokojivé riešenie, ktoré by umožnilo dosiahnuť výsledok, ktorý sa od projektu očakáva, v inej lokalite spôsobom, ktorý nemá nijaký vplyv alebo má menej nepriaznivé vplyvy.

15 „Príručka pre uplatňovanie ustanovení týkajúcich sa vytvorenia a ochrany európskej ekologickej sústavy Natura 2000“ („Arbeitshilfe zur Anwendung der Vorschriften zum Aufbau und Schutz des Europäischen ökologischen Netzes Natura 2000“), ktorú musia príslušné saské orgány dodržiavať v zmysle vyhlášky ministra pôdohospodárstva a životného prostredia Spolkovej krajiny Sasko č. 61-8830.10/6 z 27. marca 2003, vo svojej kapitole 3.3 stanovuje:

„v prípade, že by projekty alebo plány mohli nepriaznivo ovplyvniť lokality potenciálne dotknuté smernicou o biotopoch, je teda potrebné uplatniť analogicky ustanovenia týkajúce sa posudzovania vplyvov a udeľovania výnimiek v súlade s vysvetlivkami uvedenými v kapitole 6 a nasl. Od obmedzení, ktoré z toho už vyplývajú pre ‚lokality potenciálne dotknuté smernicou o biotopoch‘, možno upustiť za podmienok stanovených v § 22b ods. 3 až 5 zákona Spolkovej krajiny Sasko o ochrane prírody, keďže predbežná ochrana nemôže byť prísnejšia než konečná ochrana. Lokality, ktoré Spolková krajina Sasko oznámila Európskej komisii, sa až do vyhotovenia zoznamu Spoločenstva považujú za lokality ‚potenciálne‘ dotknuté smernicou o biotopoch.“

16 Vyhláškou č. 62-8830.10-6 z 12. mája 2003 minister pôdohospodárstva a životného prostredia Spolkovej krajiny Sasko rozhodol, že predbežné ciele zachovania LEV navrhnutých v súlade so smernicou o biotopoch, ktoré vypracoval Úrad životného prostredia a geológie Spolkovej krajiny Sasko (Sächsisches Landesamt für Umwelt und Geologie), sú záväzné. Táto vyhláška, ktorá je určená najmä orgánom povereným schvaľovaním plánov výstavby mosta „Waldschlößchenbrücke“, spresňuje:

„z dôvodu predvídateľnosti sa ‚predbežné‘ ciele zachovania vyhlasujú do tohto času za záväzné.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

17 Dňa 25. februára 2004 vládne prezídium Drážďany (Regierungspräsidium Dresden), v súčasnosti krajinské riaditeľstvo Drážďany (Landesdirektion Dresden), ktoré je orgánom žalovanej v konaní vo veci samej, schválilo plán výstavby cestného mostu Waldschlößchenbrücke vedúceho ponad rieku Labe a ponad lúky pozdĺž jej brehov (Elbauen) na úrovni centra Drážďan.

18 Rozhodnutie o schválení uvedených plánov, ktoré bolo okamžite vykonateľné, sa zakladalo na štúdii vplyvov na rastliny, živočíchy a biotopy z januára 2003 týkajúcej sa dôsledkov projektu výstavby uvedeného mosta na ciele ochrany a zachovania lokality nazývanej „údolie Labe medzi Schönou a Mühlbergom“ („Elbtal zwischen Schöna und Mühlberg“).

19 Príslušný orgán tým, že uskutočnil túto štúdiu, z ktorej vyplynul záver o neexistencii významných alebo trvalých negatívnych vplyvov projektu výstavby, o ktorý ide v konaní vo veci samej, na ciele zachovania uvedenej lokality, mal v úmysle vychádzať z požiadaviek podľa článku 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch. Podľa údajov poskytnutých vnútroštátnym súdom však uvedená štúdia nespĺňala uvedené požiadavky, ale predstavovala iba predbežné posúdenie rizík.

20 Dňa 15. apríla 2004 Grüne Liga Sachsen, ktoré je združením na ochranu prírody s procesnou spôsobilosťou, podalo proti rozhodnutiu o schválení plánu z 25. februára 2004 žalobu o neplatnosť, ktorá podľa § 80 ods. 2 bodu 3 správneho poriadku v spojení s § 39 zákona Spolkovej krajiny Sasko o cestách nemá odkladný účinok. Zároveň s touto žalobou podalo Grüne Liga Sachsen návrh na nariadenie predbežných opatrení na základe § 80 ods. 5 správneho poriadku s cieľom zabrániť začatiu prác.

21 V decembri 2004 Komisia zaradila lokalitu údolie Labe medzi Schönou a Mühlbergom ako LEV do zoznamu stanoveného v článku 4 smernice o biotopoch.

22 Nariadením z 19. októbra 2006 vládne prezídium Drážďany vyhlásilo uvedenú lokalitu, s výnimkou časti lúk na brehu Labe nachádzajúcej sa v centre Drážďan, za osobitne chránené územie vtáctva a jeho biotopov.

23 Práce na cestnom moste Waldschlößchenbrücke sa začali v novembri 2007 po tom, čo Sächsisches Oberverwaltungsgericht (Vyšší správny súd v Sasku) rozhodnutím z 12. novembra 2007 s konečnou platnosťou zamietol návrh na nariadenie predbežných opatrení, ktorý podalo Grüne Liga Sachsen.

24 Doplňujúcim a pozmeňujúcim rozhodnutím zo 14. októbra 2008 krajinské riaditeľstvo Drážďany uskutočnilo nové obmedzené posúdenie účinkov projektu, o ktorý ide v konaní vo veci samej, a to s cieľom overiť, či po prvé tento projekt môže významne ovplyvniť dotknutú lokality v zmysle článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch a či po druhé podmienky pre výnimku podľa odseku 4 toho istého článku boli splnené, pokiaľ ide o identifikované nepriaznivé vplyvy týkajúce sa určitých biotopov a druhov. Na základe tohto posúdenia bol uvedený projekt schválený prostredníctvom postupu umožňujúceho výnimky podľa článku 6 ods. 4 tejto smernice pri súčasnom stanovení dodatočných opatrení.

25 Rozsudkom z 15. decembra 2011 Sächsisches Oberverwaltungsgericht (Vyšší správny súd v Sasku) zamietol žalobu o neplatnosť z 15. apríla 2004 podanú združením Grüne Liga Sachsen.

26 Uvedené združenie podalo odvolanie na Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd).

27 Počas roka 2013 boli stavebné práce na uvedenom moste dokončené. Tento most bol otvorený v tom istom roku.

28 Vnútroštátny súd sa v podstate domnieva, že predpokladom rozsudku vo veci, o ktorej rozhoduje, je odpoveď na otázku, za akých podmienok sa musia v prípade projektu, ktorý bol povolený pred zaradením dotknutej lokality do zoznamu LEV, následne opätovne preskúmať jeho vplyvy v súlade s článkom 6 ods. 2 smernice o biotopoch, a aké kritériá treba teda uplatniť. Tento súd uvádza, že tieto spresnenia potrebuje na účely overenia zákonnosti doplňujúceho konania, ktoré sa uskutočnilo v roku 2008.

29 Za týchto podmienok Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 6 ods. 2 smernice o biotopoch vykladať v tom zmysle, že projekt výstavby mosta, ktorý bol povolený pred zaradením určitého územia do zoznamu LEV a ktorý priamo neslúži na správu územia, musí byť pred svojím uskutočnením podrobený preskúmaniu posúdenia vplyvu, ak dané územie bolo zaradené do tohto zoznamu až po vydaní povolenia, avšak ešte pred začiatkom uskutočnenia daného projektu, pričom pred vydaním povolenia sa uskutočnil len odhad rizík/predbežné posúdenie?

2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku:

Musí vnútroštátny orgán pri následnom preskúmaní dodržať podmienky článku 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch, ak chcel z týchto podmienok preventívne vychádzať pri odhade rizík/predbežnom posúdení pred vydaním povolenia?

3. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku a zápornej odpovede na druhú otázku:

Aké požiadavky musí na základe článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch spĺňať následné preskúmanie povolenia vydaného pre projekt a k akému dátumu sa má toto preskúmanie vzťahovať?

4. Musí sa v rámci doplňujúceho konania, ktoré slúži na nápravu zistenej chyby následného preskúmania podľa článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch alebo posúdenia vplyvu podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, prostredníctvom relevantných úprav požiadaviek posúdenia zohľadniť, že stavebné dielo sa mohlo postaviť a mohlo sa začať užívať, pretože rozhodnutie o schválení plánu výstavby bolo ihneď vykonateľné a konanie o predbežnom opatrení bolo právoplatne zamietnuté? Platí to v každom prípade pre následne nevyhnutné posúdenie alternatívnych riešení v rámci rozhodnutia podľa článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

30 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 6 ods. 2 smernice o biotopoch má vykladať v tom zmysle, že plán alebo projekt, ktorý nie je priamo spojený so správou určitej lokality alebo nie je na túto správu priamo potrebný a ktorý bol v nadväznosti na štúdiu, ktorá nezodpovedá požiadavkám podľa článku 6 ods. 3 tejto smernice, povolený pred zaradením dotknutej lokality do zoznamu LEV, musí byť pred svojou realizáciou následne preskúmaný príslušnými orgánmi, pokiaľ ide o jeho vplyvy na túto lokalitu.

31 Na účely poskytnutia užitočnej odpovede je potrebné najskôr overiť, či sa článok 6 ods. 2 smernice o biotopoch uplatní na skutkové okolnosti vo veci samej. Ďalej je potrebné preskúmať, či na základe tohto ustanovenia môže existovať povinnosť vykonať následné preskúmanie vplyvov takého projektu, o aký ide v konaní vo veci samej, na dotknutú lokalitu.

32 Podľa článku 4 ods. 5 smernice o biotopoch, tak ako ho vykladá Súdny dvor, ochranné opatrenia stanovené v článku 6 ods. 2 až 4 tejto smernice sa vzťahujú len na lokality, ktoré boli v súlade s článkom 4 ods. 2 tretím pododsekom uvedenej smernice zaradené do zoznamu lokalít vybratých ako LEV, ktorý schválila Komisia podľa postupu uvedeného v článku 21 tej istej smernice (rozsudky Dragaggi a i., C-117/03, EU:C:2005:16, bod 25, ako aj Bund Naturschutz in Bayern a i., C-244/05, EU:C:2006:579, bod 36).

33 Súdny dvor však rozhodol, že aj keď bol projekt povolený ešte predtým, ako sa systém ochrany stanovený smernicou o biotopoch začal uplatňovať na dotknutú lokalitu, a že takýto projekt preto nepodliehal podmienkam týkajúcim sa postupu predchádzajúceho posúdenia podľa článku 6 ods. 3 tejto smernice, jeho uskutočnenie patrí do pôsobnosti článku 6 ods. 2 uvedenej smernice (pozri v tomto zmysle rozsudky Stadt Papenburg, C-226/08, EU:C:2010:10, body 48 a 49, ako aj Komisia/Španielsko, C-404/09, EU:C:2011:768, body 124 a 125).

34 V prejednávanom prípade z časového sledu skutkových okolností vo veci samej vyplýva, že výstavba mostu Waldschlößchenbrücke sa uskutočnila v období od roku 2007 do roku 2013, t. j. po tom, čo bola dotknutá lokalita v decembri 2004 zaradená do zoznamu LEV. Vzhľadom na judikatúru citovanú v bodoch 32 a 33 tohto rozsudku treba prijať záver, že na realizáciu tohto projektu sa po tomto zaradení uplatní článok 6 ods. 2 smernice o biotopoch.

35 Pokiaľ ide o to, či článok 6 ods. 2 smernice o biotopoch stanovuje povinnosť opätovného preskúmania vplyvov takého plánu alebo projektu, o aký ide v konaní vo veci samej, ktorý bol schválený pred zaradením dotknutej lokality do zoznamu LEV na základe predbežnej štúdie rizík, ktorá nebola v súlade s požiadavkami podľa článku 6 ods. 3 tejto smernice, je potrebné konštatovať, že takú povinnosť nemožno jednoznačne vyvodiť zo znenia uvedeného článku 6 ods. 2.

36 Na rozdiel od článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, ktorý v súlade so svojím znením zavádza postup, ktorého cieľom je pomocou predchádzajúcej kontroly zabezpečiť, aby bol plán alebo projekt, ktorý nie je priamo spojený so správou dotknutej lokality alebo nie je na túto správu priamo potrebný, ale môže mať na túto lokalitu významný vplyv, povolený len za predpokladu, že nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu tejto lokality (pozri v tomto zmysle rozsudok Sweetman a i., C-258/11, EU:C:2013:220, bod 28, ako aj citovanú judikatúru), článok 6 ods. 2 tejto smernice totiž výslovne nestanovuje také konkrétne ochranné opatrenia, akým je povinnosť preskúmať alebo opätovne preskúmať vplyvy plánu alebo projektu na prirodzené biotopy alebo druhy.

37 Toto ustanovenie zakotvuje povinnosť všeobecnej ochrany, ktorej cieľom je prijať primerané ochranné opatrenia na účely predchádzania poškodeniu, ako aj rušeniu, ktoré by mohlo byť podstatné vo vzťahu k cieľom tejto smernice (pozri v tomto zmysle rozsudky Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging, C-127/02, EU:C:2004:482, bod 38; Komisia/Taliansko, C-304/05, EU:C:2007:532, bod 92, ako aj Sweetman a i., C-258/11, EU:C:2013:220, bod 33). Ako uviedla generálna advokátka v bode 43 svojich návrhov, táto povinnosť je nepretržitá.

38 Pokiaľ ide o projekty, ktoré nevyhovujú požiadavkám vyplývajúcim z článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, Súdny dvor už rozhodol, že povinnosť následnej kontroly vplyvov existujúcich plánov alebo projektov na dotknutú lokalitu môže byť založená na článku 6 ods. 2 tejto smernice (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Spojené kráľovstvo, C-6/04, EU:C:2005:626, body 57 a 58).

39 Ako však uviedla generálna advokátka v bodoch 48 a 49 svojich návrhov, povinnosť vykonať takúto následnú kontrolu nemôže byť absolútna.

40 Pojem „primerané opatrenia“ nachádzajúci sa v článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch totiž znamená, že členské štáty disponujú pri uplatňovaní tohto ustanovenia určitou mierou voľnej úvahy.

41 Treba však pripomenúť, že činnosť je v súlade s článkom 6 ods. 2 smernice o biotopoch len v prípade existencie záruky, že táto činnosť významne nenaruší ciele tejto smernice, najmä ciele ochrany, ktoré táto smernica sleduje (rozsudok Komisia/Španielsko, C-404/09, EU:C:2011:768, bod 126 a citovaná judikatúra).

42 Súdny dvor tiež rozhodol, že samotná existencia pravdepodobnosti alebo rizika významného rušenia určitého druhu v dôsledku určitej hospodárskej činnosti môže predstavovať porušenie článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch bez toho, aby bolo potrebné preukázať príčinnú súvislosť medzi touto činnosťou a významným rušením chráneného druhu (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Španielsko, C-404/09, EU:C:2011:768, bod 142 a citovanú judikatúru).

43 V dôsledku toho realizácia projektu, ktorý môže mať významný vplyv na dotknutú lokalitu a ktorý pred svojím schválením nepodliehal posúdeniu v súlade s požiadavkami podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, môže po zaradení tejto lokality do zoznamu LEV pokračovať len pod podmienkou, že sa vylúči pravdepodobnosť alebo riziko poškodenia biotopov alebo rušenia druhov, ktoré by mohlo byť podstatné vo vzťahu k cieľom tejto smernice.

44 V prípade, že by takáto pravdepodobnosť alebo takéto riziko mohlo nastať v dôsledku toho, že sa ako „primerané opatrenie“ v zmysle článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch nevykonalo následné preskúmanie vplyvov plánu alebo projektu na dotknutú lokalitu na základe najlepších vedeckých poznatkov, potom všeobecná povinnosť spomenutá v bode 37 tohto rozsudku má za následok povinnosť vykonať takéto preskúmanie.

45 Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby na základe skutočností, ktorými disponuje a ktoré môže sám posúdiť, overil, či nové posúdenie plánu alebo projektu, ktorý môže mať vplyv na LEV, predstavuje jediné primerané opatrenie v zmysle článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch na účely vylúčenia pravdepodobnosti alebo rizika poškodenia biotopov alebo rušenia druhov, ktoré by mohlo byť podstatné vo vzťahu k cieľom tejto smernice.

46 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 6 ods. 2 smernice o biotopoch sa má vykladať v tom zmysle, že plán alebo projekt, ktorý nie je priamo spojený so správou určitej lokality alebo nie je na túto správu priamo potrebný a ktorý bol v nadväznosti na štúdiu, ktorá nezodpovedá požiadavkám podľa článku 6 ods. 3 tejto smernice, povolený pred zaradením dotknutej lokality do zoznamu LEV, musí byť pred svojou realizáciou následne preskúmaný príslušnými orgánmi, pokiaľ ide o jeho vplyvy na túto lokalitu, ak toto preskúmanie predstavuje jediné primerané opatrenie na zamedzeniu tomu, aby v dôsledku realizácie uvedeného plánu alebo projektu došlo k poškodeniu alebo rušeniu, ktoré by mohlo byť podstatné vo vzťahu k cieľom tejto smernice. Vnútroštátnemu súdu prináleží overiť, či boli tieto podmienky splnené.

O tretej otázke

47 Svojou treťou otázkou, ktorú treba skúmať v druhom rade, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, aké požiadavky musí spĺňať následné preskúmanie vykonané podľa článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch a týkajúce sa vplyvov plánu alebo projektu, s ktorého realizáciou sa začalo po zaradení dotknutej lokality do zoznamu LEV, na túto lokalitu. Vnútroštátny súd sa tiež pýta, k akému dátumu sa má toto preskúmanie vzťahovať.

48 Na úvod treba pripomenúť, že článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch zahŕňa zásadu predchádzania škodám a umožňuje účinne predchádzať nepriaznivým vplyvom plánov alebo projektov na integritu chránených lokalít. Menej prísne kritérium na udelenie povolenia by nemohlo rovnako účinne zabezpečiť dosiahnutie cieľa ochrany lokalít, ktorému uvedené ustanovenie slúži (rozsudok Briels a i., C-521/12, EU:C:2014:330, bod 26, ako aj citovaná judikatúra).

49 Podľa ustálenej judikatúry primerané posúdenie vplyvov plánu alebo projektu na dotknutú lokalitu, ktoré treba vykonať podľa uvedeného článku 6 ods. 3, predpokladá, že vzhľadom na najlepšie vedecké poznatky v danej oblasti musia byť zistené všetky aspekty predmetného plánu alebo projektu, ktoré môžu samostatne alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi ovplyvniť ciele ochrany tejto lokality (pozri v tomto zmysle rozsudky Komisia/Francúzsko, C-241/08, EU:C:2010:114, bod 69; Komisia/Španielsko, C-404/09, EU:C:2011:768, bod 99, ako aj Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias a i., C-43/10, EU:C:2012:560, body 112 a 113).

50 Posúdenie uskutočnené podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch preto nemôže mať medzery a musí obsahovať úplné, presné a definitívne zistenia a závery, ktoré môžu odstrániť akúkoľvek dôvodnú vedeckú pochybnosť, pokiaľ ide o následky prác plánovaných v dotknutej lokalite (rozsudok Briels a i., C-521/12, EU:C:2014:330, bod 27).

51 Naproti tomu znenie článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch nevymedzuje nijaké osobitné kritérium na vykonanie opatrení, ktoré treba prijať na základe tohto ustanovenia.

52 Je však potrebné uviesť, že ustanovenia článku 6 ods. 2 a 3 smernice o biotopoch sa majú vykladať ako koherentný celok vzhľadom na ciele ochrany stanovené v tejto smernici a že účelom týchto ustanovení je zabezpečiť rovnakú úroveň ochrany prirodzených biotopov a biotopov druhov (pozri v tomto zmysle rozsudky Sweetman a i., C-258/11, EU:C:2013:220, bod 32, ako aj Briels a i., C-521/12, EU:C:2014:330, bod 19).

53 Ak článok 6 ods. 2 smernice o biotopoch zakotvuje povinnosť vykonať následné preskúmanie vplyvov plánu alebo projektu na dotknutú lokalitu, potom takéto preskúmanie musí príslušnému orgánu umožniť, aby zabezpečil, že realizácia uvedeného plánu alebo projektu nebude viesť k poškodeniu alebo rušeniu, ktoré by bolo podstatné vo vzťahu k cieľom tejto smernice.

54 Ak sa teda následné preskúmanie na základe článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch má v prejednávanom prípade javiť ako „primerané opatrenie“ v zmysle tohto ustanovenia, toto preskúmanie musí podrobne vymedziť, aké riziká poškodenia alebo rušenia, ktoré by bolo podstatné v zmysle uvedenej smernice, spôsobuje realizácia daného plánu alebo projektu, a musí sa vykonať v súlade s požiadavkami podľa článku 6 ods. 3 tejto smernice.

55 Navyše treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry nemožno vylúčiť, že členský štát analogicky k postupu umožňujúcemu výnimky podľa článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch poukáže na naliehavé dôvody vyššieho verejného záujmu a v prípade, ak sú v podstate splnené podmienky stanovené v tomto ustanovení, by mohol povoliť plán alebo projekt, ktorý by sa mohol inak považovať za zakázaný podľa odseku 2 toho istého článku (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Španielsko, C-404/09, EU:C:2011:768, bod 156).

56 Preskúmanie zodpovedajúce požiadavkám podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch je však nevyhnutné vo všetkých prípadoch, keď analogicky k uvedenému článku 6 ods. 4 musí byť projekt, ktorý je nezlučiteľný s cieľmi ochrany dotknutej lokality, realizovaný z naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu (pozri v tomto zmysle rozsudok Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias a i., C-43/10, EU:C:2012:560, bod 114).

57 Uvedený článok 6 ods. 4 totiž možno uplatniť až po tom, ako bol vplyv plánu alebo projektu analyzovaný podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch. Znalosť týchto vplyvov s prihliadnutím na ciele ochrany dotknutej lokality tak predstavuje nevyhnutný predpoklad uplatnenia článku 6 ods. 4 tejto smernice, pretože inak nemožno posúdiť žiadnu podmienku uplatnenia tejto výnimky. Preskúmanie prípadných naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu a existencie menej škodlivých alternatívnych riešení totiž vyžaduje zváženie týchto okolností v porovnaní so zásahmi, ktoré územiu spôsobí skúmaný plán alebo projekt. Okrem toho sa zásahy do takejto lokality musia určiť presne, aby bolo možné určiť povahu prípadných kompenzačných opatrení (rozsudok Solvay a i., C-182/10, EU:C:2012:82, bod 74).

58 Pokiaľ ide o dátum, ku ktorému sa má vzťahovať následné preskúmanie, ktoré sa spomína v bode 54 tohto rozsudku, treba pripomenúť, že lokalita je podľa článku 4 ods. 5 smernice o biotopoch chránená podľa tejto smernice až odo dňa, ku ktorému bola zaradená do zoznamu LEV.

59 Nijaké opatrenie prijaté na základe článku 6 ods. 2 tejto smernice sa preto nemôže vzťahovať ku dňu predchádzajúcemu zaradeniu dotknutej lokality do zoznamu LEV.

60 Navyše cieľ tohto ustanovenia by bol dosiahnutý len neúplne, ak by sa také opatrenie zakladalo na stave biotopov a druhov z hľadiska ochrany, ktorý by nezohľadňoval alebo zastieral skutočnosti, ktoré vyvolali alebo by mohli naďalej vyvolávať významné poškodenie alebo rušenie po tom, čo bola dotknutá lokalita zaradená do uvedeného zoznamu.

61 Z toho vyplýva, že v rámci postupu následného preskúmania plánu alebo projektu, ktorý môže mať významný vplyv na dotknutú lokalitu, ktorý sa stal nevyhnutný podľa článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch, musia byť zohľadnené všetky skutočnosti existujúce ku dňu zaradenia tejto lokality do zoznamu LEV, ako aj všetky vplyvy, ktoré nastali alebo môžu nastať v nadväznosti na čiastočnú alebo úplnú realizáciu tohto plánu alebo projektu v uvedenej lokalite po tomto dni.

62 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na tretiu otázku odpovedať tak, že článok 6 ods. 2 smernice o biotopoch sa má vykladať v tom zmysle, že ak sa za takých okolností, o aké ide v konaní vo veci samej, ukáže, že následné preskúmanie vplyvov plánu alebo projektu, s ktorého realizáciou sa začalo po zaradení dotknutej lokality do zoznamu LEV, na túto lokalitu je nevyhnutné, potom sa toto preskúmanie musí vykonať v súlade s požiadavkami podľa článku 6 ods. 3 tejto smernice. V rámci takého preskúmania musia byť zohľadnené všetky skutočnosti, ktoré existujú ku dňu tohto zaradenia, ako aj všetky vplyvy, ktoré nastali alebo môžu nastať po tomto dni v nadväznosti na čiastočnú alebo úplnú realizáciu tohto plánu alebo projektu v uvedenej lokalite.

O druhej otázke

63 Vzhľadom na odpoveď poskytnutú na tretiu otázku, z ktorej vyplýva, že v prípade takého následného preskúmania, o aké ide v konaní vo veci samej, je príslušný správny orgán viazaný požiadavkami podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, nie je potrebné odpovedať na druhú položenú otázku.

O štvrtej otázke

64 Svojou štvrtou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa smernica o biotopoch má vykladať v tom zmysle, že ak vykoná nové preskúmanie vplyvov na dotknutú lokalitu s cieľom napraviť zistené pochybenia týkajúce sa predchádzajúceho posúdenia, ktoré sa vykonalo pred zaradením tejto lokality do zoznamu LEV, alebo týkajúce sa následného preskúmania podľa článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch, zatiaľ čo plán alebo projekt bol už realizovaný, môžu byť požiadavky kontroly vykonanej v rámci takéhoto preskúmania zmenené z dôvodu, že rozhodnutie o schválení tohto plánu alebo projektu bolo priamo vykonateľné, že návrh na nariadenie predbežných opatrení bol zamietnutý a že proti tomuto rozhodnutiu o zamietnutí už nie je možné podať opravný prostriedok.

65 Tento súd sa takisto pýta, či sa článok 6 ods. 4 smernice o biotopoch má vykladať v tom zmysle, že požiadavky kontroly vykonanej v rámci preskúmania alternatívnych riešení možno zmeniť z dôvodu, že plán alebo projekt sa už realizoval.

66 Ako vyplýva z odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania, vnútroštátny súd sa domnieva, že ak by v rámci neskoršieho preskúmania alternatívnych riešení nebolo možné zohľadniť skutočnosť, že most, o ktorý ide v konaní vo veci samej, už bol postavený na základe povolenia, okamžité vykonanie rozhodnutia o schválení tohto diela by viedlo nielen k nevypočítateľnému riziku pre túto stavbu a jej developera, ktoré si normotvorca zjavne neželal, ale neboli by úplne zohľadnené ani hospodárske a ekologické dôsledky spojené s následnou realizáciou alternatívneho riešenia. Vnútroštátny súd sa teda pýta, či možno do preskúmania alternatívnych riešení zahrnúť tiež náklady, ekologické vplyvy, najmä na chránené biotopy a druhy podľa smernice o biotopoch, ako aj hospodárske dôsledky spojené s odstránením diela, ktorého výstavba bola už povolená a realizovaná.

67 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že – ako vyplýva z bodu 54 tohto rozsudku – následné preskúmanie na základe článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch musí zodpovedať požiadavkám podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch.

68 Tieto požiadavky nemožno meniť iba preto, že predmetné dielo bolo postavené na základe rozhodnutia o schválení, ktoré je podľa vnútroštátneho práva priamo vykonateľné, alebo iba preto, že návrh na nariadenie predbežných opatrení s cieľom zabrániť začatiu takto povolených prác bol zamietnutý a že proti tomuto rozhodnutiu už nebolo možné podať opravný prostriedok.

69 Ako v podstate uviedla generálna advokátka v bode 64 svojich návrhov, a vzhľadom na cieľ ochrany prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín, ktorý sa pripomína v prvom odôvodnení smernice o biotopoch, potrebný účinok tejto smernice by bol totiž ohrozený, ak by vnútroštátne procesné pravidlá mohli slúžiť na oslabenie potreby riadiť sa požiadavkami tejto smernice.

70 Ako tvrdí Komisia, v rámci nového preskúmania vplyvov plánu alebo projektu, ktorý už bol realizovaný, na dotknutú lokalitu sa musí zohľadniť predpoklad, podľa ktorého riziká poškodenia alebo rušenia, ktoré môže byť podstatné, v zmysle článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch už nastali z dôvodu realizácie daného diela. Navyše toto preskúmanie musí umožniť preukázať, či sa takéto riziká môžu prejaviť v prípade pokračujúcej prevádzky tohto diela.

71 Ak by z takého nového preskúmania vyplývalo, že výstavba alebo uvedenie do prevádzky mostu, o ktorý ide v konaní vo veci samej, už spôsobilo alebo hrozí, že spôsobí poškodenie alebo rušenie, ktoré by mohlo byť podstatné vo vzťahu k cieľom smernice o biotopoch, aj naďalej zostáva možnosť uvedená v bodoch 55 až 59 tohto rozsudku, a to analogicky uplatniť článok 6 ods. 4 tejto smernice.

72 V súlade s týmto posledným uvedeným ustanovením, ak sa aj napriek negatívnemu výsledku posúdenia vykonaného podľa článku 6 ods. 3 prvej vety tejto smernice a pri neexistencii alternatívnych riešení musí plán alebo projekt realizovať z naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu vrátane záujmu spoločenskej alebo ekonomickej povahy, dotknutý členský štát prijme všetky kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby bola celková koherencia sústavy Natura 2000 chránená (rozsudok Solvay a i., C-182/10, EU:C:2012:82, bod 72, ako aj citovaná judikatúra).

73 Ako však Súdny dvor opakovane rozhodol, článok 6 ods. 4 smernice o biotopoch sa ako ustanovenie upravujúce výnimku z kritéria povolenia stanoveného v druhej vete odseku 3 uvedeného článku musí vykladať reštriktívne (rozsudok Solvay a i., C-182/10, EU:C:2012:82, bod 73, ako aj citovaná judikatúra).

74 V prejednávanom prípade, pokiaľ ide o preskúmanie alternatívnych riešení v rámci analogického uplatnenia článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch, je potrebné uviesť, že pri hľadaní alternatívneho riešenia nemožno opomenúť ani prípadné poškodenie a rušenia vyvolané výstavbou predmetného diela a jeho uvedením do prevádzky, ani prípadné výhody, ktoré prináša. Preskúmanie alternatívnych riešení tak vyžaduje, aby boli vyvážené jednak environmentálne dôsledky zachovania alebo obmedzenia využívania dotknutého diela vrátane jeho uzatvorenia, či dokonca odstránenia, a jednak vyšší verejný záujem, ktorý viedol k jeho výstavbe.

75 Pokiaľ ide o opatrenia, ktoré možno zohľadniť v rámci preskúmania alternatívnych riešení, vrátane možnosti odstránenia takého diela, o aké ide v konaní vo veci samej, treba uviesť, že ak by určité opatrenie malo viesť k rizikám poškodenia alebo rušenia, ktoré by mohlo byť podstatné v zmysle článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch, potom by takéto opatrenie bolo, ako tvrdila Komisia na pojednávaní, v rozpore s cieľom tohto ustanovenia, a nemohlo by byť teda zohľadnené ako alternatívne riešenie v zmysle článku 6 ods. 4 tejto smernice.

76 Ako však uviedla generálna advokátka v bode 69 svojich návrhov, ak by vyváženie záujmov a priorít viedlo k záveru, že už zhotovené dielo musí byť odstránené, akýkoľvek návrh na odstránenie musí byť zvážený podobne ako pôvodný návrh výstavby tohto diela, a to ako „plán alebo projekt, ktorý síce nie je priamo spojený so správou lokality alebo nie je na túto správu potrebný, ale môže túto lokalitu významne ovplyvniť“ v zmysle článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, pričom takýto návrh musí byť pred svojou realizáciou podrobený posúdeniu, ktoré toto ustanovenie vyžaduje.

77 Pokiaľ ide o hospodárske náklady na opatrenia, ktoré možno zohľadniť v rámci preskúmania alternatívnych riešení, vrátane odstránenia už zhotoveného diela, a na ktoré poukázal vnútroštátny súd, treba uviesť, rovnako ako uviedla generálna advokátka v bode 70 svojich návrhov, že význam týchto nákladov nie je rovnocenný s významom cieľa ochrany prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín, ktorý sleduje smernica o biotopoch. Vzhľadom na reštriktívny výklad článku 6 ods. 4 tejto smernice, ako bol pripomenutý v bode 73 tohto rozsudku, nemožno pripustiť, aby pre voľbu alternatívnych riešení podľa tohto ustanovenia mohli byť rozhodujúce jedine hospodárske náklady na takéto opatrenia.

78 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na štvrtú otázku odpovedať takto:

— smernica o biotopoch sa má vykladať v tom zmysle, že ak sa vykoná nové preskúmanie vplyvov na dotknutú lokalitu s cieľom napraviť zistené pochybenia týkajúce sa predchádzajúceho posúdenia, ktoré sa vykonalo pred zaradením tejto lokality do zoznamu LEV, alebo týkajúce sa následného preskúmania podľa článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch, zatiaľ čo plán alebo projekt bol už realizovaný, požiadavky kontroly vykonanej v rámci takéhoto preskúmania nemôžu byť zmenené z dôvodu, že rozhodnutie o schválení tohto plánu alebo projektu bolo priamo vykonateľné, že návrh na nariadenie predbežných opatrení bol zamietnutý a že proti tomuto rozhodnutiu o zamietnutí už nie je možné podať opravný prostriedok. Navyše pri uvedenom preskúmaní treba zohľadniť riziká poškodenia alebo rušenia, ktoré môže byť podstatné, v zmysle uvedeného článku 6 ods. 2 a ktoré prípadne nastalo z dôvodu realizácie predmetného plánu alebo projektu,

— článok 6 ods. 4 smernice o biotopoch sa má vykladať v tom zmysle, že požiadavky kontroly vykonanej v rámci preskúmania alternatívnych riešení nemožno zmeniť z dôvodu, že plán alebo projekt sa už realizoval.

O trovách

79 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

1. **Článok 6 ods. 2 smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín sa má vykladať v tom zmysle, že plán alebo projekt, ktorý nie je priamo spojený so správou určitej lokality alebo nie je na túto správu priamo potrebný a ktorý bol v nadväznosti na štúdiu, ktorá nezodpovedá požiadavkám podľa článku 6 ods. 3 tejto smernice, povolený pred zaradením dotknutej lokality do zoznamu lokalít s európskym významom, musí byť pred svojou realizáciou následne preskúmaný príslušnými orgánmi, pokiaľ ide o jeho vplyvy na túto lokalitu, ak toto preskúmanie predstavuje jediné primerané opatrenie na zamedzenie tomu, aby v dôsledku realizácie uvedeného plánu alebo projektu došlo k poškodeniu alebo rušeniu, ktoré by mohlo byť podstatné vo vzťahu k cieľom tejto smernice. Vnútroštátnemu súdu prináleží overiť, či boli tieto podmienky splnené.**

2. **Článok 6 ods. 2 smernice 92/43 sa má vykladať v tom zmysle, že ak sa za takých okolností, o aké ide v konaní vo veci samej, ukáže, že následné preskúmanie vplyvov plánu alebo projektu, s ktorého realizáciou sa začalo po zaradení dotknutej lokality do zoznamu lokalít s európskym významom, na túto lokalitu je nevyhnutné, potom sa toto preskúmanie musí vykonať v súlade s požiadavkami podľa článku 6 ods. 3 tejto smernice. V rámci takého preskúmania musia byť zohľadnené všetky skutočnosti, ktoré existujú ku dňu tohto zaradenia, ako aj všetky vplyvy, ktoré nastali alebo môžu nastať po tomto dni v nadväznosti na čiastočnú alebo úplnú realizáciu tohto plánu alebo projektu v uvedenej lokalite.**

3. **Smernica 92/43 sa má vykladať v tom zmysle, že ak sa vykoná nové preskúmanie vplyvov na dotknutú lokalitu s cieľom napraviť zistené pochybenia týkajúce sa predchádzajúceho posúdenia, ktoré sa vykonalo pred zaradením tejto lokality do zoznamu lokalít s európskym významom, alebo týkajúce sa následného preskúmania podľa článku 6 ods. 2 smernice 92/43, zatiaľ čo plán alebo projekt bol už realizovaný, požiadavky kontroly vykonanej v rámci takéhoto preskúmania nemôžu byť zmenené z dôvodu, že rozhodnutie o schválení tohto**

plánu alebo projektu bolo priamo vykonateľné, že návrh na nariadenie predbežných opatrení bol zamietnutý a že proti tomuto rozhodnutiu o zamietnutí už nie je možné podať opravný prostriedok. Navyše pri uvedenom preskúmaní treba zohľadniť riziká poškodenia alebo rušenia, ktoré môže byť podstatné, v zmysle uvedeného článku 6 ods. 2 a ktoré prípadne nastalo z dôvodu realizácie predmetného plánu alebo projektu.

Článok 6 ods. 4 smernice 92/43 sa má vykladať v tom zmysle, že požiadavky kontroly vykonanej v rámci preskúmania alternatívnych riešení nemožno zmeniť z dôvodu, že plán alebo projekt sa už realizoval.

Podpisy